БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі

№ 8 серпень 1991 р.

Св. Івана Золотоустого бесіда на слова:

«Істинно кажу вам: є деякі між тут присутніми, які не зазнають смерті, поки не побачать Сина Чоловічого, що приходить зі своїм царством» (Мт. 16,28).

Тому, що Христос багато говорив про небезпеки, про смерть і страсті свої, про мучеництво учнів, і передвіщав їм тяжкі подвиги, що ждуть їх в теперішньому житті, і то вже незабаром, а також про нагороди за подвиги, належні тим, що життя своє віддають за Христа, для його приходу у славі Отця - залишались у них тільки надія і очікування, отже тепер, бажаючи їх у цьому наочно переконати і, на скільки це сприйнятне для них, показати, що буде тою славою, з якою він прийде - об'являє їм цю славу ще в цьому житті, щоб вони, а особливо сумлючий Петро, не плакали над смертю своєю, ані над смертю свого Господа. Глянь, як Він це робить. Говорить про пекло і царство (такими словами: *хто хоче спасти своє життя, той його погубить; а хто своє життя погубить ради мене, той його найде, і воздасть кожному згідно з його ділами (Мт. 16,25.27)* вказав на це і на те): після розмови про обі ті речі, царство ставить їм перед очі, пекло ні. Чому саме так? Тому, що коли б були це злі люди, треба було б говорити про пекло: але учні Його були людми чесними і добрими - тому утверджував їх добрими речами. Крім того, так говорити було легше самому Ісусу Христу. Втім і того не залишає, але часто наводить образ Лазаря (Лк. 16,19-31), або слуги, який жадав повернення ста динарів (Мт. 18,23-34), чи то чоловіка, не одягненого у весільний одяг (Мт. 22,2-14).

По шістьох днях узяв Ісус Петра, Якова та Івана (Мт. 17,1). Якщо другий євангеліст говорить: *Через яких вісім днів по цих словах (Лк. 9,28)*, то тут нема суперечності, а навпаки - повна згідність. Один числив і той день, в який говорив Ісус, і цей в котрий взяв учнів своїх на гору; другий

(Закінчення на 2 сторінці)

ДЕКРЕТ

ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ*

Продовження

ПРО СПІЛКУВАННЯ З БРАТАМИ НЕЗ'ЄДИНЕНИХ ЦЕРКОВ

(Старання про єдність)

24. - Східні Церкви, що в єдности з Римським Апостольським Престолом, мають особливий обов'язок старатися про одність всіх християн, зокрема східніх, відповідно до засад декрету цього Священного Собору «Про екуменізм»; і то передовсім молитвами, прикладами життя, шанобливою вірністю супроти старинних східніх традицій, взаємним та кращим знанням про себе, співпрацею та братнім цінуванням справ і поглядів.

(Об'єднання нез'єдинених)

25. - Від нез'єдинених Східніх, що під поштовхом ласки Святого Духа доходять до католицької одности, нехай не вимагається більше як потрібно для простої ісповіді католицької віри. А тому, що в них збережено важне священство, східнім клирикам, які приступають до католицької одности, вільно є виконувати свій чин, відповідно до норм, встановлених відповідною владою.

(Спілкування з нез'єдиненими братами)

26. - Спілкування в св. Тайнах, що противиться одности Церкви, або включає формальне прийняття фальшивої науки, чи небезпеку відступлення від віри, згрішення чи байдужности, є заборонене Божим законом.Та душпастирська практика показує, зокрема щодо східніх братів, що можна і треба мати на увазі різні обставини поодиноких осіб, за яких ані не порушується церковну одність, ані не існують небезпеки, що їх треба уникати, а, навпаки, понаглює конечність спасіння та духовне добро душ. Тому католицька Церква, відповідно до обставин часу, місця і осіб, часто вживала та вживає лагіднішого способу поступування, даючи всім засоби спасіння та свідчення любови між християнами, через участь у св. Тайнах та в інших священних дійствах та речах. Розваживши це, Священний Собор, «щоб не бути нам із-за строгости вироку перешкодою тим, що спасаються» та щоб щораз більше плекати одність з нез'єдиненими Східніми Церквами, таку встановляю засаду поступування.

(Участь у св. Тайнах)

27. - Поставивши згадані засади, Східнім, що в добрій вірі знаходяться роз'єднані з католицькою Церквою, якщо самохіть просять та є належно розположені, можна уділяти св. Тайни Покути, Євхаристії та Оливопомазання недужих; що більше, рівнож і католикам вільно просити ті самі св. Тайни від некатолицьких служителів, в Церквах, в яких є важні св. Тайни, скільки разів потреба, або

(Закінчення на 3 сторінці)

Дорогі побратими

Від Вас насамперед залежить присутність українських послів у парламенті Речіпосполитої Польської. Першим кроком до цього є збір підписів на списки нашого виборчого комітету - **Виборчого блоку меншостей**.

В округах необхідно зібрати по п'ять тисяч підписів. На списку, крім підпису, потрібно подати номер паспорта (dowód osobisty) та адресу.

Коналіщина і Слупщина (21-ий виборчий округ),
Ельблонжчина і Ольштинщина (23-ий виборчий округ),
Сувальщина (25-ий виборчий округ)!

За порогом св. Юра

Повернення грекокатолицького кардинала Івана Мирослава Любачівського до Львова, яке відбулося 31 березня цього року, завершило період підпільної діяльності Церкви і стало початком нової доби в її історії.

Про Церкву в нових умовах розповідають о. Роман Шафран і о. Рафаїл Турконяк, канцлери кардинала Любачівського.

- Який сьогодні в Україні стан Грекокатолицької Церкви?

- Тепер маємо час міграції. Приходять священики зі Станіславської єпархії до Тернополя, потім знову переходять до Івано-Франківська, їдуть ще десь далі і про статистику важко ще говорити. Недавно, з ініціативи Блаженішого був скликаний збір всіх деканів і вони шойно починають складати інформацію. Нелегко це відбувається, бо не всі священики виявляють відповідну ініціативу.

Поки що не можемо нічого ймовірного сказати відносно кількості вірних, бо триває ще процес самовизначення. Раз людина каже, що вона грекокатолик, потім посварилася з братом, сестрою, чи священиком і вона вже автокефальна. Ми всі знаємо, що на Галичині всі грекокатолики, тому що були так хрещені, але з якихось політичних, родинних чи інших причин, дехто визначає себе як йому вигідно.

(Закінчення на 7 сторінці)

НА НАШ ПОГЛЯД

На хвилі незалежності

17 липня минулого року проголошено парламентом України Декларацію незалежності, документ від якого повинна початися нова доба розвитку незалежної вже держави. Від цього історичного дня минув рік і варто дещо поміркувати над питанням чи документ «увійшов в дійсність», чи залишається лише записом документального характеру. Питання важне так для України, як і цілої української діаспори.

У певній мірі відповідь на це запитання можна було почути на мітингу у Львові, зорганізованому в річницю проголошення Декларації. Виступаючі перед народом представники демократичного блоку Верховної Ради України наголошували передусім факт, що сама Декларація це ще далеко не незалежність. Щоправда державний і комуністичний апарат, за тихим дозволом Кремля, пробує переконати громадян України, що живуть вже у вільній країні і день 17 липня оголошує державним святом, але це звичайно обман.

Усі неприхильні Україні сили стреміють до цього, щоб підписала вона союзний договір. Тій меті служать всякі акції включно з руйнуванням пам'ятників українським національним героям чи підбурюванням окремих регіонів України до відірвання. В пресі появляються статті-памфлети спрямовані на головних героїв українського політичного відновлення. А все це має показати, що стабілізація можлива тільки в одному «союзному» домі.

Згідно з «союзною» логікою все повинно служити «великому союзові». Не говориться отже про окрему армію, гроші, банки, поліцію та інші атрибути суверенної держави, тільки про все спільне. Тільки при чому тут «Декларація незалежності»? Коли держава немає своїх грошей, війська і кордонів, тоді неможливо назвати її незалежною. Таку також думку висловлювали і політики з України, і представники діаспори.

Найближче майбутнє України це вибори президента, а пізніше ще копітка праця, щоб не назвати боротьба, над тим, щоб Декларація стала реальністю.

(m)

Св. Івана Золотоустого бесіда на слова:

(Закінчення з 1 сторінки)

числить тільки ті дні, що минули між тими двома. Подивись, як смиренний є Матей: він не мовчить про тих, що були відзначені перед ним. Так само робить і Іван, точно описуючи знамениті похвали Петра. Бо ті святі мужі завжди далекі були від заздрості і пустої слави.

І так, узявши верховних апостолів, *повів їх окремо на високу гору і преобразився перед ними: обличчя його сяяло, наче сонце, а одежа стала білою, наче світло. І ось з'явилися їм Мойсей та Ілля і з ним розмовляли (Мт. 17,1-3).* Чому Христос бере тільки тих учнів? Тому, що вони перевищували інших: Петро - сильною любов'ю Ісуса, Іван - тим, що був улюбленим його учнем, а Яків - відповіддю, що дав її разом зі своїм братом: *можемо пити чашу (Мт. 20,22),* і не лише відповіддю, але й ділами - як іншими, так і тими, котрими оправдав свої слова. І справді, юдеї так ненавиділи його, що й Ірод убиттям його хотів зробити їм подарунок (Діян. 12,1-3). А для чого з'являються тут Мойсей та Ілля? Між багатьма іншими причинами була і та, що обо ті мужі відзначалися такою чеснотою, якої Христос вимагав передовсім від своїх учнів. Тому, що Він завжди вчив: *коли хто хоче йти за мною , нехай зречеться себе самого, візьме хрест свій і йде за мною, (Мт. 16,24)* тепер і виводить перед нас тих, які тисячу разів умирали за славу Божу і за довірений їм народ. Воістину, кожен із них, погубивши життя знайшов його; кожен сміливо говорив проти тиранів, один проти фараона, другий проти Ахава, і то за людей невдячних і неслухняних, які за свій порятунок платили їм невдячністю, наражаючи їх на великі небезпеки; кожен хотів відтягнути народ від ідолопоклонства. Оба були людьми простими, при чому один заїкався і помалу говорив, другий вів строге життя. Оба були дуже вбогі, бо ні в Мойсея нічого не було, ані Ілля не мав нічого, крім овечої шкіри. А все це діялось у старому завіті, коли ще не було так щедрого дару чудес. Правда, і Мойсей розділив море, але Петро ходив по воді, міг переносити гори, оздоровляти численні тілесні недуги, виганяв жорстоких демонів, самою тінню своєю совершав великі чуда, і навернув усю вселенно. Також Ілля, хоч воскресив мертвого, то учні Христові воскресили багатьох, і то тоді, коли ще не удостоїлися прийняти Духа Святого. Христос розмовляє з Мойсеєм, Іллею і тому, щоб заохотити своїх учнів до наслідування їх любові до рідного народу, їхньої витривалості і непохитності, щоб вони були лагідні як Мойсей, ревні як Ілля і так само дбайливі. Один бо із них для юдейського народу три роки переносив голод, другий сказав: *коли б ти простив їхній гріх! А ні, то викресли мене з твоєї книги, що ти написав (Вих. 32,32).* Все це пригадав Христос своїм учням явлення Мойсея і Іллі. І в славі Він вивів їх не тільки задля того, щоб учні були такі, але щоб перевершували їх. Ось тому, коли одного разу вони сказали: *скажемо, щоб вогонь зійшов з неба і пожер їх (Лк. 9,54),* пригадуючи собі Іллю, котрий вчинив подібне, то Він: *став докоряти їм (Лк. 9,55),* закликаючи їх перенести напугу задля вищості дару. Не думай, що ми осуджуємо Іллю як несовершенного; ми цього не говоримо. Він був цілком совершенний, але в тих часах, коли людський розум був ще дитячий, така наука була потрібна. Також і Мойсей у цьому розумінні був совершенний, однак від учнів Христових вимагається більшої досконалості; *коли ви своєю праведністю не перевищите книжників та фарисеїв, не ввійдете в царство небесне (Мт. 5,20).* А це тому, що учні були послані не в Єгипет, але на всю землю, що була в гіршому стані ніж Єгипет, і не з фараоном мали говорити, але із самим зачинателем зла - дияволом - вести боротьбу. Їхній подвиг мав цю мету, щоб зв'язати його і всю його силу (див. Мт. 12,29) і це вони здійснили не море розділяючи, але розтинаючи жезлом Єссея безодню безбожності. Глянь, скільки то речей наповняло тих мужів страхом: смерть, убозтво, неслава, безмірні страждання. Все це було для них більш страшним, ніж тоді море для юдеїв. Однак Христос переконав їх, щоб відважилися на все це, тай ішли зовсім безпечно, наче сухою дорогою. Щоб приготувати їх до цього, Він поставив перед ними тих мужів, що вславились у старому завіті.

Побачивши щось так велике, Петро і інші учні були поражені великим страхом. Лука говорить про них: *Були прибиті сном, та як пробудилися побачили його славу (Лк.9,32).* Під сном євангеліст розуміє тут велике остовпіння, яке огорнуло їх на вид побаченого. Як велике сяйво осліплює очі, так і вони поражені були незвичайним світлом. Це світло явилось не в ночі, але в день і своїм сяйвом осліпило їхній слабкий зір. Що далі? Ані сам Христос нічого не говорить, ані Мойсей, ані Ілля;але той, що є більший від усіх і більш від усіх достойний віри - Отець говорить із хмари. Чому із хмари? Так завжди об'являється Бог. *Хмара і темрява наокола нього (Пс.96,2): на легкій хмарі входить у Єгипет (Іс.19,1);* та *Із хмар собі робиш колісницю (Пс.104,3);* а також *хмара його взяла з-перед очей у них (Діян.1,9)* і *на небесних хмарах ішов ніби Син чоловічий (Дан.7,13).* Задля того, щоб учні повірили, що є це голос самого Бога, з'являється хмара, і то ясна. *Він говорив іще, аж ось ясна хмара повила їх і з хмари було чути голос:це - мій улюблений Син, якого я вподобав, його слухайте (Мт.17,5)* Коли Бог грозить, тоді показує темну хмару, як, наприклад, на Синайській горі: *Ввійшов Мойсей у хмару (Вих.24,18) гора Синай уся димувала (Вих.19,18).* Так само і пророк, говорячи про погрози, сказав: *шатро його - то темні води, густі хмари (Пс.17,12).* тут, ради цього, що хотів Він не лякати їх, але навчити, являється ясна хмара. І тоді, коли Петро сказав: *зроблю тут три намети (Мт.17,4)* він сам показав намет не руками людей зроблений. Тому там - димування і кіптява, тут - невисказанне світло і голос. І тому, щоб показати, що не сказав цього про одного із них трьох, але про Христа, то тоді, коли залунав голос, два інші зникли ; а якщо говорив би так про котрого-небудь із них, то по відході двох не зістав би один Ісус. А чому хмара покрила не самого Христа, але всіх? Коли б хмара покрила самого Христа, то можна би подумати, що голос походить від самого Христа. Тому і євангеліст, попереджаючи це, говорить, що голос вийшов із хмари, тобто від Бога.

І що ж говорить цей голос? Це - мій улюблений Син! Якщо Ісус є улюбленим Сином, то не бійся Петре! Ти вже повинен знати Його могутність і бути певним Його воскресіння. Якщо не знаєш цього, то впевнися в цьому із голосу Отця. Якщо Бог всемогучий - а такий він справді є - то і Син всемогучий. Тому не бійся Його страстей. А якщо не розумієш ще цього, то в усякому разі призадумайся, що Він є Син, Син любимий: *це мій Син улюблений.* Якщо Він любимий, то не бійся. Хто погубить того, кого любить. Отже, не піддавайся тривозі: хоча б твоя любов до Нього була безмірна, то все-таки не любиш Його так, як любить Отець, котрий Його вподобав. Він не тільки тому любить Його, що родив Його, але тому, що Він є рівний Йому в усьому і одну має із Ним волю. Отож причина любові Його двояка, або навіть троякa, тобто: є Сином, є улюблений, і в Ньому вподобав собі. Що означають слова:*якого я вподобав?* Отець неначеб говорив: в Ньому я відпочиваю, Ним радію, а це тому, що Він у всьому зовсім рівний Отцеві, воля в Нього одна з волею Отця, і, будучи Сином, Він у всьому є одно з Отцем. *Його слухайте* - і коли б Він схотів бути розп'ятим на хресті, ти не спротивляйся цьому. *Почувши це, учні впали лицем до землі і злякались вельми. Ісус же підійшов, доторкнувся до них і каже: устаньте, не бійтеся! Підвівши очі, вони не бачили нікого, крім самого Ісуса. (Мт.17,6-8)*

Чому учні, почувши це, так злякалися? Адже і раніше дався чути такий голос над Йорданом, в присутності народу, але ніхто не пережив чогось подібного, і знову потім, коли грім було чути, ніхто не досвідчив такого. Чому, отже, вони на горі впали лицем до землі? Причинами цього є усамітнення і висота місця, глибоке мовчання, преображення проймаюче страхом, незвичайне світло і простягнута хмара - все це навіяло на них жах. З усіх сторін оточували їх потрясаючі речі: і вони, зі страху, впали і поклонилися. Але, щоб їх страх не тривав надто довго і не позбавив їх пам'яті, Христос заспокоює їх, показується їм сам один і наказує нікому про це не говорити, аж до свого воскресіння.

Насправді, не було нікого більш щасливого від апостолів, особливо від тих трьох, що удостоїлись бути з Господом під покровом однієї ж хмари. Проте і ми, якщо запрагнемо, будемо бачити Христа - не в такому вигляді, в якому вони бачили Його на горі, але в незрівнянно більшій славі. Не так-бо прийде колись. Тоді Він, оберігаючи учнів, явив їм тільки слави, скільки вони могли сприйняти; колись Він прийде в славі Отця свого, не з Мойсеєм лише і Іллею, але з безчисленними полками ангелів, з архангелами, з херувимами, з усіма їх незліченними силами; не одна хмара буде над Його головою, але ціле небо збереться над Ним. Як судді, коли мають обнародувати вирок, відкривають заслони і показуються всім: так і тоді всі уздрять Христа, сидячого на престолі, увесь людський рід стоятиме біля нього, і він сам своїми устами відповідатиме їм. Одним скаже: *ходіть, благословенні Отця мого: бо я голодував, і ви дали мені їсти (Мт.25,34.35);* до других промовить: *слуго добрий і вірний, ти був вірний у малому, поставлю тебе над великим (Мт.25,21),*

Заклик душі

Життя о. Євстахія Харханіса, найстаршого серед наших священиків, пройшло поміж двома світовими війнами і політичними хутровинами.

65 років священства, яке прийняв о. Харханіс з рук покійного єпископа Йосафата Коциловського і яке торжествував у червні цього року було не лише відзначеннм особистого свята, було воно одночасно заключенням певного періоду в історії існування нашої Церкви і народу. За цей час Церква багато потерпіла, багато вистраждала, але все-таки відродилася і успішно розвивається.

Походить о. Харханіс з містечка Яворів, яке сьогодні знаходиться на території України. Народився 3 жовтня 1898 р. в сім'ї рільника. В 1904 році почав навчання в Яворові в українській початковій школі ім. Т. Шевченка, а в 1908 продовжував науку в місцевій гімназії. Матуру склав вже під час І світової війни в 1916 році.

Згідно з законом, який обов'язував кожного громадянина Австро-Угорщини, Євстахій Харханіс був мобілізований і поповнив ряди цісарської армії.

Зараз після закінчення війни і розпаду великих імперій включився майбутній священик, в рядах УГА, в українські визвольні змагання 1918-1920 рр. Брав участь в обороні Львова, був учасником походу на Київ і практично перебував у війську до його формального інтернування і розв'язання поляками.

Після повернення додому рішає продовжувати навчання в духовній семінарії в Перемишлі, ректором якої був тоді єпископ Лакота. Наука в семінарії завершилася в 1926 році кінцевими іспитами та прийняттям Тайни Подружжя і Священства.

Першою працею молодого священика було сотрудництво в парафії Дверник. Пізніше було село Хміль і від 1932 до 1947 року Тисна, в який о. Харханіс зайняв посаду декана.

Ведучи працю в Тисній о. Харханіс був одночасно душпастирем так українців, як і поляків. Відносини поміж тими обома національностями були нормальні і про ніяку ворожнечу не було мови з цієї простої причини, що люди від віків жили разом, були знайомі собі і не ворогували. Найбільше непорозумінь принесла війна, наслідком якої було горезвісне переселення 1947 року.

Акцію «Вісла» родина декана Харханіса пережила у розпорошенні, бо священика відвезено до концтабору в Явожні, а решту сім'ї на північ Польщі в околиці Лідзбарка-Вармінського.

Своїх рідних відшукав священик щойно осінню 1949 року після звільнення з тюрми. Зараз також почав клопотання про душпастирську працю. Після закінчення спеціального курсу, в якому брали участь ще три інші священики, обняв парафію в Мальборку.

Від 1957 року о. Євстахій Харханіс поселився в Дзєжгоню, обіймаючи одночасно грекокатолицьку парафію і розпочинаючи офіційну працю з українським народом.

Сьогодні священик є на пенсії.

(т)

ПАМ'ЯТЬ ЇХ З РОДУ В РІД

ОТЕЦЬ ЄВГЕН УСЬЦЬКИЙ (1905-1991)

Отець Євген Усьцький народився 24.12.1905 р. в Михалевичах біля Львова в священичій родині Мирослава і Елени Каламунецької. Початкову школу закінчив в П'ятковій Руській біля Добромиля. В 1916-1924 вчився в класичній гімназії у Перемишлі. В 1918 році вмирає його батько і від того часу син проживає в бурсі. В 1929 році кінчає навчання в Духовній семінарії в Перемишлі і 15.04.1929 р. єпископом-мучеником Йосафатом Коциловським був рукоположений у пресвітерство.

Отець Євген виконував священичі послуги в таких парафіях: Ясень, сяніцького повіту (1929 - 1935), Рівник, кросненського повіту (1935 - 1936), Близниця п. Стрижів (1936 -1944), Селиська п. Бирів (1944 - 1947).

Кардинал А. Гльонд, Примас Польщі, на підставі особливих уповноважень Апостольської столиці 1 серпня 1947 р. дав дозвіл отцеві Усьцькому на вірні послуги в обох обрядах: грекокатолицькому і латинському. Спершу був він вікарієм в парафії Свінта (1947 - 57), згодом, також як вікарій, працював у Банях Мазурських (1957 - 78). 10 червня 1968 р. кардинал Вишинський удостоїв о. Усьцького Почесною Каноніею.

Після переходу на пенсію о. Євген проживав в Банях Мазурських і Орнеті. Поступово, внаслідок занепаду сил, змушений був обмежувати душпастирську працю, врешті навіть і співслуження Служби Божої.

Помер в Будинку священиків-пенсіонерів Вармінської дієцезії 8 травня 1991 р. Перенесення труни до костела очолив декан орнецький о. мгр Тадеуш Аліцький. Божественну літургію, у співслуженні численного духовенства, відслужив о. Юліан Гбур, генеральний вікарій єпископа перемишльського. Проповідь виголосив єпископ Юліан Войтковський, який провів заупокійні відправи в латинському обряді біля домовини покійного. Процесію на кладовище вів о. Мелетій Білинський ЧСВВ, декан ольштинський обряду грекокатолицького.

О. Є. Усьцький прожив 86 літ. 20 у світі, 4 у семінарії, 62 у священстві: з чого 18 в обряді грекокатолицькому і 44 в обох обрядах. Був людиною великої внутрішньої тиші, що дозволило йому вчутися в голос Бога. Був людиною молитви. Сам молився багато і вчив інших молитися. Дитяча простота, довір'я і доброта дозволяють думати, що благодать Хрещення зберіг усе життя.

Вічна Йому пам'ять.

Єпископ Ю. Войтковський

Вони є між нами

Сестри Святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії

Християнський поклик ніколи не минає людей, що потребують допомоги. Люди такі завжди були, є і будуть. Мірилом зрілості Церкви є добачення їх та реальна їм допомога. Церква відповідала та відповідає на таки потреби, між іншими, монашими згромадженнями, що здійснюють свій подвиг, несучи допомогу потребуючим.

Кінець XIX ст. в Галичині - це початок монашої діяльності Сестер Йосафіток. До великої міри їхнє заснування та монаший устав стали відповіддю християнської совісті на важку ситуацію цього часу. Потреба активного апостоляту, тобто монашого життя, відданого молитві й користній праці - опіці над сиротами, ведені діточих садків, піклування хворими, катехетичній послузі та опіці над церквами - це програма засновника Згромадження Сестер Святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії, о. пралата Кирила Селецького.

Про особу засновника може багато сказати його євангельська чуйність, яка поштовхнула отця до уважного спостерігання за проблемами та реальної їх розв'язки. Він-то, бачучи великі потреби, не пожалів ні грошей, ні часу, ні серця, аби лише допомогти потребуючим. Сам, живучи в скромних матеріальних умовах, але глибоким духовним життям у відданості і молитві, Він міг скерувати молодих дівчат на шлях монашого подвигу та допомагати його здійснювати.

Згромадження Сестер Йосафіток почало працю 15 серпня 1898 р. Першою сестрою, що відповіла на поклик була Йосифа Анна Киселик. Материнський дім та новіціат закладено в Цеблові, в парафії о. Селецького. Завдяки енергічним заходам довголітньої настоятельки сестри Варвари, засновано монаші доми в Яворові, Хлівчанах, Журавцях та інших місцевостях. Сестри зайнялися захоронкою дітей, хворими, церквою та аптекою.

Монастир в Цеблові стояв біля дерев'яної церкви, оточений вінком білих хат. Посередині монастирського городу височіла фігура Святого Йосифа з маленьким Ісусом на руках. Довкола неї сестри вирощували різні лікувальні зілля. З них одна з сестер виготовляла лікувальні масті та інші лікарства. Особливо під час останньої війни ця аптека стала всім у пригоді - забезпечувала всіх потребуючих необхідними медикаментами.

Духовний провід над сестрами від початку справував о. Кирило Селецький. Після його смерті в 1918, провід перебрав о. Калинюк, а в роках 1920-46 сестами опікувався о. Віктор Жук. До монастиря часто приїздили бельгійські редемптористи, серед них о. Схрейверс, що став їхнім візитатором.

В травні 1946 р. почалися сумнозвісні переселення. Внаслідок боїв між полським і радянським військами та українською армією, горіли села, врожаї, гинули люди та монастир встоявся непошкодженим. Сестер перед переселенням врятувала інтервенція саме бельгійських редемптористів, які заступилися за ними у високих дипломатичних кругах. З сестрами залишився також о. Породько, що став в тому часі духовним опікуном. Монастир проіснував до 1951 р. Тоді-то пройшла зміна кордонів і Цеблів знайшовся в межах України. Монастир перемінено на школу, а церкву на клуб. Сестер переселено на західні землі до Яшкової, що біля Вроцлава. Сестри опинилися також в Ярославі, Грубешівщині та в далекому Кракові. Ці останні оселилися в парафіяльному домі української парафії Св. Норберта. Поляки, ліквідуючи нашу Церкву, виселили сестер на піддашя, де вони без води і світла прожили ще деякий час, поки оо. Салетини не викинули їх на вулицю. Монахині знайшли дах над головою - дослівно, бо важко це назвати умовами до життя, в Сестер Клярисок. Одна кімната містила в собі все. В Кракові опіку над сестрами перебрав о. мітрат Микола Денько, який часто відвідував сестер та допомагав їм. В Кракові сестри купили свою хату, де проживають до сьогодні.

Тепер Сестри Йосафітки, крім Польщі, працюють в Канаді, де ведуть старечій дім та опікуються дітьми, працюють також в Бразилії та в Україні.

Метою Сестер Йосафіток є монаший подвиг через обіти убожества, чистоти та послуху, поширення набожності до Св. Йосифа, а також праця з дітьми в садках, на релігії, опіка над сиротами, піклування хворими, дбайливість про Божі храми. Взором життя та праці є тихий та смиренний Св. Йосиф Обручник Пречистої Діви Марії.

В сьогоднішніх часах наша Церква потребує багато рук до праці на Божій ниві та молодих сердець, що відважно та охоче полюблять Ісуса та підуть його слідами.

Молода дівчино! Якщо чуєш у своїму серці голос Божого покликання, якщо хочеш служити Богові, українській Церкві та народові, то не вагайся. Сестри Йосафітки приймуть тебе з любов'ю та сердечністю.

Ось адреса нашого Генерального дому та новіціату:

Siostry św. Józefa ONMP
ul. Hoffmanowej 16
30-419 Kraków

Придорожній хрест.

ДЕКРЕТ

ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ*

(Закінчення з 1 сторінки)

старшим духовним користь це дораджували б, а доступ до католицького священика є фізично або морально неможливий.

(Участь у богослужбах)

28. - Також, зберігаючи ті самі засади спілкування в священних чинностях, речах та місцях між католиками та східніми нез'єдиненими братами із слушної причини дозволяється.

(Нагляд єрархії)

29. - Цей легідніший спосіб спілкування в святих речах з братами Східніх нез'єднених Церков доручається чуйності та проводові місцевих єрархів, щоб вони, порадившись між собою, і, якщо зайде випадок, вислухавши думки також єрархів нез'єднених Церков, відповідними й успішними розпорядженнями та нормами управляли цим спілкуванням між християнами.

ЗАКІНЧЕННЯ

30. - Дуже радіє Священний Собор з плідної та діяльної співпраці Східніх і Західніх Католицьких Церков та рівночасно і заявляє: всі ці правні розпорядження встановляються на сучасні обставини, доки католицька Церква та нез'єднені Східні Церкви не дійдуть до повної спільноти.

Тим часом же всі християни, східні й західні, упрошуються, щоб гарячі та невпинні, а то й щоденні возносили до Господа молитви, щоб, за поміччю Пресвятої Богородиці, всі стали одне. Нехай моляться також, щоб на стільки християн кожної Церкви, що хоробро визнаючи ім'я Христове, терплять та перебувають у скорбі, зійшла повнота підкріплення та потіхи Святого Духа, Утішителя.

Любіть один одного братньою любов'ю. Пошаною один одного випереджайте(Рим.12, 10).

Все це разом і поодиноке, що в цьому декреті наказується, подобалося Отцям. І Ми, апостольською властю, даною Нам Христом, все це, спільно з Високодостойними Отцями, в Святому Дусі потверджуємо, вирішаємо та постановляємо, і, що так соборно постановлено, на Божу славу, наказуємо проголосити.

В Римі, при св. Петрі, дня 21 місяця листопада, року 1964.

Я ПАВЛО КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ЄПИСКОП
Слідують підписи Отців.

* Передрук з «Вселенський Собор - Ватиканський II *Діяння і постанови*», Видавництво ОО. Василіян, Рим 1965.
Друкується без приміток, мовою оригіналу.

ГОЛОС МОЛОДІ

Релігія і будень

Вакації для учнів, це час відпочинку від навчання в школі, який кожна молода людина планує по-своєму; одні відпочивають у своїх близьких, інші беруть участь у гірських мандрівках, деякі знайомляться зі своєю Батьківщиною, а бувають і такі, що займаються виїздами за кордон і торгівлею.

Від 4 до 18 липня понад 80 дівчат і хлопців вирішило провести своє літнє дозвілля у мальовничому лемківському селі Команчі, беручи участь у релігійному таборі. Табір цей, званий «Сарептою», є продовженням традицій з половини 80-тих років, коли-то вперше до Новиці, що на Горличчині, приїхала з о. Я. Мадзеляном групка учнів та студентів, щоб разом у цікавій формі корисно провести час. Були там не лише мандрівки шляхом українських церков, але також учасники першої «Сарепти» знайомилися з історією рідної нашим батькам і близької нам землі, усі з великим зацікавленням слухали лекцій, які читали семінаристи з Любліна, знайомлячи з джерелами релігії, історією рідної Церкви. Студенти з україністики розповідали про визначних українських письменників. Відбувалися вечори поезії.

Як виглядає це сьогодні?

Вже другий рік цей табір відбувається в Команчі, а його організацією займається невтомний працею, тутешній парох, о. Іван Піпка. На потреби табору отець закупив дерев'яну хату і запровадив всякі удогіднення з думкою про кращі умови життя учасників табору. Звичайно, вимагало це багато зусиль і праці, і без допомоги команчан не обійшлося би.

Отцю пароху прийшли з поміччю о. С. Батрух та богослови з Любліна, які зайнялися дидактичною працею з молоддю. Вони вели заняття в трьох різних групах.

«Сарепта» в Команчі це не лише уроки релігії, це також нагода, щоб краще пізнати історію і культуру свого народу. В околицях Команчі не бракує цікавих історичних місць, з якими слід познайомитися. Сарептяни взяли участь у мандрівці на Хрещату, де стоїть хрест на згадку борців УПА, які полягли у боротьбі з польським військом.

Однією з дуже цікавих подій була мандрівка до сусіднього села, Явірника. Звиклося говорити «село», хоча вже ніхто там не живе, а як свідки трагічного минулого українців залишилися лише цвинтар і дикі сади. В минулому році, у вересні, явірничани, які в 60-тих роках повернулися до сусідніх сіл, бо до рідного не було можливостей,

побудували власними силами на місці, де колись стояла церква, капличку, в якій тепер час від часу відправляється Служба Божа.

Саме тут у лісі, в сонячний липневий день, зазвучала релігійна пісня. З участю молоді та колишніх мешканців Явірника відправлено Службу Божу. Опісля було спільне вогнище.

«Сарепта» як явище, що вже на постійно записалося в наше релігійне буття, згуртовує молодь з окраїн Польщі, дає можливість бути разом, а одночасно насичує її новими моральними вартостями.

Л.Тхір

Наука це найбільший маєток

«Нащо мені придасться наука!» – говорив малий Кость, коли його бабуня заохочувала до пильності. «Адже мій батько є купцем, має крамницю і гроші, – буду мав з чого жити і без науки!»

«Правда» – відповіла бабуня, «батько твій є тепер багатим чоловіком, але маєток – то річ непевна; можна його легко втратити, а наука лишиться назавжди. Слухай, Костю, нераз то вже бувало, що нерозважні люди, які замолоду не привикали до праці і нічого не навчилися, в пізніших літах свого життя не мали кусника хліба і мусили з голоду і нужди умирати».

Нерозумний хлопець не зважав на пересторогі бабуні. По кількох літах вибухла війна. Батько Костя втратив весь маєток, а з гризоти заслаб і незабаром помер. Що ж мав робити тепер Кость, коли не навчився нічого, а лише спускався на батьківський маєток? Ціле життя недбалий Кость був бідним чоловіком і терпів нужду. Споминав слова бабуні і жалував, що змарнував свій молоденький вік.

Іван Франко

МОЙСЕЙ

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжу,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!

Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, яких нащадків пізних
Палатиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздих?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?

Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задармо край твій весь политий кров'ю
Твоїх братів? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?

Задармо в слові твойому іскряться
І сила, й м'якість, дотеп, і потуга,
І все чим може вгору дух підняться?

Задармо в пісні твоїй ллється туга,
І сміх дзвінкий, і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твойого повстання.

О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює і огнем живущим буха!

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що мільйони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом, -
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний;
Твоїй будущині задаток слізьми злитий,

Твойому генію мій скромний дар весільний.

20 липня 1905

Рефлексія

Важке ярмо твоє, мій рідний краю,
Не легкий твій тягар!
Мов під хрестом, оце під ним я упадаю
З батьківської руки твоєї допиваю
Затроєний пугар.

Благословлю тебе! Чи ждать тобі ще треба
Поваги й блиску від будущини,
Чи ні, - одного лиш тобі благаю з неба,
Щоб з горя й голоду не бігли геть від тебе
Твої найкращії сини.

ДІТЯМ

Подих з України

Вакації це Богом дарований час перебування з природою «на ти», мандрівок з наплечником у спекоті, дощі, добродійному холодові у тіні кріслатих дерев, нічлігів під шатром серед запашних лісів і лугів. Вакації це також час вражень, нових знайомств, цікавих подій.

Дорогі діти! Тим разом хочу поділитися з вами своїми враженнями з поїздки і праці на Україні, що мала місце минулого року. А вас з черги заохочую, щоб і ви написали до «Благовіста» про свої вакаційні пригоди.

Таємно приховувана на дні серця мрія мого життя, щоб поїхати і попрацювати на Україні врешті здійснилася. До Львова я приїхала одного липневого вечора. Прохожі цікаво приглядалися мойому темносиньому монашому одягові. Відчула я на собі погляди сотох людей. Одна бабуся, проходячи поруч мене, на вид мого хрестика на грудях перехрестилася і зробила глибокий поклін.

Мені призначено працювати в Золочеві. Тут у цьому старинному місті, що лежить на схід від Львова, протягом місяця мені припало підготувати до Першого святого причастя 130 дітей. Місто має три церкви, з яких дві повернено українським католикам, одна ще знаходиться в володінні православних. Є тут також діючий римокатолицький костьол. У самому центрі міста, на гарній площі стоїть пам'ятник Шевченку. За містом, на гірці, видніють руїни великого замку, який був резиденцією польського короля Яна Собєського. Після II світової війни була тут в'язниця. Величезні могили біля замку приховують незчисленні жертви сталінського терору, який і тут зібрав велике жниво з-посеред золочівської інтелігенції і молоді.

Першого дня вже зійшлися діти, які вщерть заповнили велику церкву. Було дуже тісно і в зв'язку з тим дітей поділено на групи, щоб краще можна було проводити з ними заняття. Під час уроків релігії діти уважно слухали, інколи ставили питання, а частіше самі відповідали з вивченого. Незабаром між нами нав'язалися дружні відносини і кожного разу інша громадка дітей відводила мене до віддаленої хати, де я замешкала разом з нашими сестрами. Ранком діти появлялися біля хати і товаришували мені в дорозі до церкви.

За активну працю дітей я нагороджувала їх кожного разу піснею-забавою. Проходячи вулицями містечка діти співали вивчених в школі і на катехізації пісень. Золочів'яни з приязною усмішкою зустрічали це особливе товариство і ввічливо поздоровляли. Одного дня старша бабуся мене попросила вервицю. Скоріше роздала я всі святощі привезені з собою, тому я подарувала їй свою останню. Вона, крізь сльози, сказала, що це для неї дорогоцінна пам'ятка. Обіцяла до кінця життя молитися за мене. Мене дуже зворушила ця обітниця.

Могила М. Шашкевича на Личаківському цвинтарі у Львові

В церкві, в якій до недавна був улаштований радянськими властями глузливий музей атеїзму, щоденно збиралися численно діти. Приходили також батьки, бабусі і діди. Мені часто доводилося чути від них : «сестро, це, що ви говорите нашим дітям, пригодилося б і нам самим, бо ми нічого не знаємо».

Зокрема цікавою була праця з дівчатами, які просили, щоб допомогти їм підготовитися до Св. Тайн: Покаяння і Пресвятої Евхаристії. Найстарша з них, Наталка, закінчила вже Політехнічний інститут і їхала на свою першу працю, Леся, готувалася учителювати. Дівчата приходили вечорами, наші розмови тривали до пізніх годин. Часу було небагато, а потреби невеликі. Дівчата дуже ревно підготовилися до своєї першої сповіді, а відтак, святково одягнені, приступили до Господньої Трапези. Родина, яка прибула на Святу Літургію, що служилася в їхньому намірені, плакала з радості. Раділа і я, коли роздавала їм скромні пам'ятки. Одній з дівчат померла мама і саме в день першого причастя дочки припадала перша річниця смерті мами і уродини батька. Батько і дочка раділи і плакали зі щастя.

Цього самого дня після обіду відбулася перша сповідь дітей. Діти довго очікували на свою чергу, бо сповідаючих священиків було дуже мало. Я подивляла їхню терпеливість і чемність. Одна бабуня секретно сказала мені: «Наш Андрійко перед сповіддю поцілував мене в руку і перепросив мене за всі збитки і наруги і приобіцяв поправу». Особливе навернення!...

Торжество Першого Святого Причастя відбулося одного серпневого ранку. В Миколаївській церкві в Золочеві згромадилася велика кількість вірних. Пам'яткові знімки треба було робити у двох групах. Вони ледь вміщалися в фотографічний об'єктив. Діти і батьки, прощаючися зі мною, приязно запрошували мене: приїжджайте знову до нас.

Після усіх торжеств поїхала я з золочів'янами на прощу, на т.зв. Підлиську гору. Підлисся, це родинне село Маркіяна Шашкевича, українського священика-поета. Жив він дуже коротко, зате багато зробив для розбудження національної свідомості українців. Його називаємо просвітителем українського народу.

На Підлиській горі стоїть великий хрест, а на ньому меморіальна дошка, присвячена Маркіяну. Тут при здвизі народу, який прибув з хоругвами з усіх околиць, священики відправили Св. Літургію. Палку проповідь про роль священика-поета у житті народу виголосив отець Теодозій Янків з Польщі, який тепер працює на Україні.

Західна Україна видала ще одного великого сина. На Яворівщині у селі Прилбичі в 1865 р. народився Роман Марія Шептицький, пізніше великий український митрополит Андрей. Досі збереглася родинна гробниця ґрафів Шептицьких, в якій спочивають батьки митрополита. Видніє на ній герб. Там теж в 135 роковини від дня народження митрополита Андрея відправилися богослужіння.

На цьому кінчаю свою розповідь. Наступним разом поділюся з вами своїми враженнями з поїздки до Києва.

Здоровлю всіх Вас, бажаючи багато сонця.

с. Романа СНДМ

Поетичний дарунок дітям

Понад двадцять років українські діти чекали на поетичне слово Олександра Олеся, яке появилося у збірці «Все навколо зеленіє» у 1990 р. .

Олександр Олесь, це донедавна зовсім невідомий нашим дітям, так у Польщі, як і на Україні, поет, хоча велику частину своєї творчості присвятив наймолодшим читачам.

Жив він і творив в особливо тяжких часах, коли українська мова на Україні була заборонена царськими властями.

Рік 1907 був дуже радісним для поета, народився у нього перший син, Олег, якого дуже кохав і ніжно називав Лелекою. Для нього почав Олександр Олесь писати казки і вірші, щоб полегшити синові шлях до пізнання світу. У своїх дитячих віршах оспівує героїв, яких дуже любив його син, - півників, зайчиків, качок, гусей, лисичок.

Ось, один з них:

Жив собі зайчик...

Жив собі зайчик в бузиновій хатці,
Мився з миски, спав на канапці,
Мав кожуха і сіренькі капці.

Сіяв моркву, редьку і капусту,
Щоб не було в животику пусто,
А в коморі, щоб лежало густо.

У своїх коротких творах закликає малих українців, так само, як Шевченко, вивчати рідну мову, не цуратися її та не забувати її навіть тоді, коли живемо на чужині, далеко від нашої Батьківщини.

Рідна мова в рідній школі!

Рідна мова в рідній школі!
Що бринить нам чарівніш?
Що нам ближче, і миліш,
І дорожче в нас недолі?!

Рідна мова! Рідна мова!
Що в єдина нас злива, -
Перші матері слова,
Перша пісня колискова.

Як розлучимось з тобою,
Як забудем голос твій
І в вітчизні дорогій
Говоритимем чужою?!

Краще нам німими стати,
Легше гори нам нести,
Ніж тебе розіп'ясти,
Наша мово, наша мати!

Ні! В кім думка прагне слова,
Хто в майбутнім хоче жить,
Той всім серцем закричить:
«В рідній школі рідна мова!»

І спасе того в недолі
Наша мрія золота,
Наше гасло і мета:
Рідна мова в рідній школі.

Діти, попробуйте вивчити напам'ять ці прекрасні віршики, а коли підростете не оминайте творів Олександра Олеся для дорослих. Він написав 11 збірок віршів, більше 20-ти драм, багато оповідань, в яких розкривав чарівний навколішний світ, де не бракувало також суперечностей і жорстокості.

Любомира Тхір

З приводу інсталяції Владики Івана Мартиняка у Перемишлі

*В останньому часі на сторінках нашої і закордонної преси появилося багато публікацій з приводу інгресу Владики Івана Мартиняка. На думку Редакції досить об'єктивною і християнською є стаття Миколи Галіва, надрукована в «Патріярхаті» в 6 числі за червень 1991 р., яку пропонуємо нашим читачам.**

З приводу інсталяції Владики Івана Мартиняка у древньому українському городі Перемишлі виринуло багато різних питань та аспектів не тільки релігійно-церковного, але й політичного значення. Згідно з планом, 13 квітня відбулася інсталяція Владики Івана Мартиняка на Перемишльську епархію. Чин інсталяції мав бути довершений у колишньому храмі Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя, який після II світової війни знаходився в руках Отців-Кармелітів Босих. Такий був план Івана Павла II і польської ієрархії на чолі з Примасом Польщі кардиналом Юзефом Ґлемпом. На жаль, група поляків, що оформилась у т.зв. «Комітеті оборони храму Отців-Кармелітів Босих», перешкодили здійснити інгрес Владики Івана Мартиняка у згаданому храмі.

Склались такі обставини, що треба було змінити місце інсталяції, і вона відбулася у катедрі перемишльського єпископа Токарчука. В цьому перемишльському торжестві, себто після 45-літньої перерви, відновлено Перемишльську епархію, взяли офіційну участь Папський нунцій архиєпископ Юзеф Ковальчик, Примас Польщі - кардинал Юзеф Ґлемп, краківський Митрополит, кардинал Францішек Махарський, перемишльський єпископ Токарчук і багато інших, як також були офіційні представники влади. Така численна участь польської ієрархії, представника Апостольської Столиці і також влади має особливе значення, і цього не можна поминути і недооцінювати. Треба радіти, що польська ієрархія на чолі з кардиналом Юзефом Ґлемпом не відступила від свого пляну і не пішла на вимоги вулиці. Порізному можна до всього підходити, дехто готовий сказати, що це не щиро, а ми гадаємо, що це було в першу чергу по-християнському і щиро. Пригадаймо собі наші святкування хрещення Руси-України у Ченстохові і участь у цих святкуваннях Примаса Польщі кард. Ґлемпа, який під час концерту сказав такі слова: *Під час святкувань тисячоліття хрещення Руси дуже часто повторялося слово «Україна». Це слово висловлювано з любов'ю і великою повагою. Можемо себе запитати, що означає це часто і гідно повторюване слово. Воно означає батьківщину. А батьківщина в християнському розумінні має бути люблена. Зрештою четверта Заповідь Божа говорить: «Шануй батька свого...» В тій постаті батька знаходиться батьківщина, яку треба любити, плекати і шанувати. Коли немає батьківщини, як землі-території, тоді вона мусить виступати і бути як слово, культура, традиція, як пісня, які треба плекати і шанувати.*

Це були слова, у яких ми відчували глибоку віру, надію і любов. До цього слід додати, що з приводу тієї нагоди кардинал Ю. Ґлемп видав Пастирського листа, присвяченого тисячоліттю хрещення Руси-України, який був прочитаний по всіх костьолах у Польщі.

Хіба ж не зворушливі були слова ігумена Отців-Павлінів на Ясній Горі о. Руфіна Абрамека, який сказав: *Ясногурська Божа Мати прибула до цього монастиря з руських земель. 600 років чекала Богородиця на зустріч зі своїми дітьми з України і питала - чи прийдуть? І прийшли! Добре, що ви прийшли на Ясну Гору з вашим великим багатством молитов. Прийшли з багатою програмою сильної віри, культури минулої, давньої і сучасної...* . Ось цими короткими згадками хочеться підкреслити, що ієрархія Польської Церкви діє згідно з християнськими засадами і є на висоті своїх завдань.

Серед українців є поширена критична заввага, а навіть жаль і вона також є висловлена в репортажі Михайла Козака, чому у своїй промові кардинал Ґлемп під час інсталяції Владики Мартиняка ні словом не згадав про подію, яка сталася. Чимало вже про це б уло сказано і написано. І добре, що кардинал Ю. Ґлемп про це не говорив, а говорив про шукання спільної мови, творення спільнот на базі любови.

З приводу одного храму розгорілася така буря, що їй не було видно кінця. Треба визнати, що серед поляків у тому відношенні були також тверезі голоси, які щиро піддержували позицію польської ієрархії і Папи Івана Павла II, але все таки польські шовіністичні кола перемогли, але чи це є перемога?..

Тут варто поставити питання відкіля взялись ось ці відважні польські шовіністи? Як це сталось так, що був час, що у Польщі могли бути і жити різні чужинці, але не українці? І скільки було таких, що відрікалися і не признавалися до свого українства, тільки щоб могли безтурботно жити? Чому українця у Польщі представляли як різуна? Чому Українська Повстанська Армія представлялась, як бандити, а з такими самими цілями Армія Крайова й інші польські рухи були героями? Варто також полякам взяти до уваги, що Україна не мала і ще не має своєї незалежної держави і у нас діялося багато незаконно і за це не можна посуджувати весь нарід. Коли ж ідеться про Полщу, то вона мала свою державу і акції, які провадила після II світової війни, відбувалися на базі державних ухвал. Згадаймо макабричний табір «Явожно», який був гірший за гітлерівські концентраційні табори, акцію «Вісла», жахливу у своїх наслідках, вона ще посьогодні недосліджена. Це не був вияв гуманізму і це не був воєнний час, коли не діють закони і проявляється отаманщина. Список можна продовжити, але це нічого не дає. Тут зроблено тільки натяки.

Якщо ми трохи над цим застановимися, то ми побачимо, що події у Перемишлі навколо однієї бідненької церковці, що положена на найвищому горбку Перемишля, є тільки відгомоном того, що було. Без сумніву, це була українська церква. Українці цієї церкви від Кармелітів насильно не забирали. Можна іти до історії, але факти історії говорять проти історичності, яку дехто з поляків виснував. Якщо б українці тієї церкви не перебрали, то вона була б розпалася, бо ж вона була опущена, така була дійсність. Цей спір між самими поляками говорить, де ми зайшли. Згідно з християнськими засадами цей храм із єпископською палатою і колишньою богословською семінарією повинна була Польща як держава повернути без найменшого говорення і спротиву. Цього не сталося. Розв'язка, яка була запропонована, щоб тільки поселитися на п'ять років не була розв'язкою. Тому краще про це забути і думати про нову катедру для Української Католицької Церкви.

Сьогодні живемо в особливих часах, а зокрема на сході Европи, де дуже складні державно-політичного значення питання вирішуються дипломатично, без сили - мирно. Здається українців і поляків повинна була навчити історія, як належить жити з сусідами. Незаперечним залишається факт, що ми були і залишимося бути сусідами. На протязі історії ми наші сусідські справи старалися вирішувати силою. І не раз здавалося, що таки вирішено, але дуже скоро виявлялося, що це вирішення є тільки сповидне. Отже, бачимо, що сила не вирішує. Ні поляки нас не переріжуть, ні українці поляків. Це не є можливе. Якщо так, то треба старатися наші сусідські справи вирішувати в дусі спільного порозуміння у дусі християнської любови. Як бачимо, що християнські засади є найбільш ідеальними і найбільше практичними. Пробуймо жити з сусідами мирно, з дружньою настановою і побачимо, які будуть наслідки. Довгі роки ми жили у ворожнечі і це до нічого не привело. Не пробуймо шукати злагоди шляхом ліцитацій, хто більше терпів, - залишим це для історії. Тепер пробуймо альтернативного шляху, який напевно кращий. Якщо ми так будемо підходити до розв'язки наших суперечок і непорозумінь, то напевно таки випадки, як у Перемишлі, більше не повторяться. Таких випадків треба і будемо соромитись. Хай процвітає не ненависть, а любов, яка є основою людського життя і на якій спочиває Христова Церква.

Микола Галів

Дорога до власної святині у Перемишлі подолає ще неодну перешкоду.

Журналістська зустріч

24 червня цього року у Лодзі відбулася чергова зустріч відповідальних редакторів - журналістів католицької преси, яка появляється на читацькому ринку в Польщі.

Вперше на конгресі присутні були редактори нашого місячника, інформацію про появу якого учасники зустрічі прийняли з зичливим зацікавленням.

Зустріч в першу чергу присвячена була проблемам, які торкаються польського католицького і політичного життя, хоч не забракло і українських тем. Присутній на конференції міністр Сівек розповідав, між іншими, про ситуацію, яка витворилася в Перемишлі після інгресу владики Мартиняка і відвідин Папи. Інформація ця по суті не була жодною новинкою і вміщала усі відомі нам досі факти.

Поінформовано також на конференції про цікаву і вельми потрібну на сьогодні спільну ініціативу Католицького університету в Любліні та лодзької кіностудії «Ера». Так отже під загальним керівництвом режисера-документаліста зроблено вже перші заходи в напрямку реалізації фільму під заголовком «Польща - історія народу і держави». Фільм запланований у такий спосіб, щоб показати історію Польщі від часів володіння Мєшка I аж до сучасності і зробити це якомога об'єктивно, без ніяких пропагандистських натяків. Кінострічка появиться в кількох версіях від популярної до наукової.

Розповідаючи про реалізаторські плани, режисер сказав, що саме тепер настав час сказати повну правду, нічого не приховуючи. Сценарій написаний так, щоб показати польську державу в перспективі європейської спільноти XXI ст. Мериторично фільмом займатиметься група вибраних консультантів, яку очолює люблінський історик о. проф. Зиґмунт Зелінський. Відповідно вибрані консультанти повинні гарантувати не тільки добрий мериторичний рівень картини, але й також те, що фільм не служитиме простій пропаганді, виросте понад політичними поділами, які помічаємо сьогодні в країні.

Після інформації появилися запитання і одно з них торкалося національних і релігійних меншостей, які від віків проживали на території польської держави. Відповідаючи на нього автори фільму запевнили, що під час реалізування серій присвячених національним групам звернуться за порадою до відповідних осіб.

На закінчення конференції подано інформацію про загальнопольський католицький щоденник, який повинен появитися ще цього року. Прийнято також рішення про створення організації, яка об'єднуватиме журналістів-католиків. Вибрано одночасно ініціативну групу для підготування відповідних документів. У складі групи знайшлися духовні, як і світські особи.

(т)

Син коваля

Українську літературу підтримують два прізвища-велетні, без яких вона сьогодні немислима. Тарас Шевченко та Іван Франко.

Ніби пам'ятаємо про них, часто згадуємо, організуємо вечори поезії, але насправді наші знання про основоположників сучасної української літератури, а в ширшому плані і нації, часто невеликі й обмежуються до кількох поезії і дат.

Іван Франко народився в родині сільського коваля і завдяки лише власній праці та інтелігенції станув на пост неперевершеного літератора і невтомного політичного діяча. Політика і поезія, публіцистика і філософія, новелістика і літературна критика, повісті історія, драма й етнографія, комедія і соціологія, література перекладів і редагування часописів - все це стало полем його творчості та доглибних досліджень.

Як часто трапляється нашим письменникам, Іван Франко не тільки займався «чистою» літературою, був одночасно й активним діячем українського політичного життя, дослідником старовини, палким публіцистом. Вслухувався в гомін українських народних пісень та приповідок і разом з тим намічував людські типи і характери, щоб пізніше показати їх у повістях, сягав до індійських легенд, хасідських мелодій і разом із тим задумувався над поліпшенням економічного і соціального буття народу. Був тим, що серед найдикших хащів пробивав шляхи для інших, був тим каменярем, що довгі літа лупав скалу безідейності і байдужості. Був тим ідейним провідником, що показував країну свободи і незалежності.

Громадянську службу виконував І. Франко тоді, коли працював на полі української журналістики, коли ознайомлював українську суспільність з найвизначнішими творами людського духа, коли інформував чужинців у польських, німецьких та російських видавництвах про життя свого народу, громадянську службу мав передусім на увазі, коли працював на ниві науки і літератури, збагачуючи їх творами першорядного значення.

Свою працю розумів письменник, як життєвий обов'язок: «Як син селянина, вигодуваний твердим мужицьким хлібом, я почуваю себе до обов'язку віддати працю тому простому народові».

Іван Франко, автор великої кількості літературних і публіцистичних творів, найповніше видання яких (50 томів) здійснило київське видавництво «Наукова Думка».

Творчість письменника багата-пребагата, від лірики і короткого оповідання по поему і повість, від історичної повісті по драму, від наукового нарису по сатиричні оповідання і поеми, словом немає літературного жанру, де не появився би Франковий талант. Варто отже сягнути до творів цього небуденного митця, бо повинні ми віднайти там «давнє і сучасне», політичну думку і релігійний переклик, душевну насолоду і передумані наукові ствердження. Зрештою нехай мовить сам твір, книжка, що повинна знаходитися в кожній українській хаті.

Народився Іван Франко 27 серпня 1856 р. в селі Нагуєвичах дрогобицького повіту. Помер 28 травня 1916 року.

(т)

За порогом св. Юра

(Закінчення з 1 сторінки)

- Який образ Церкви в очах людини з Заходу?

- Церква розвивається і це видно, але перейде ще довгий час доки все унормується. Проблема, що її бачимо, то не справа вірять люди чи ні, але той багаж, що вони його винесли з комунізму. Їх змушували до певного образу життя і багато бунтувалося проти того. Має це також вплив на церковне життя.

Люди мають мале знання християнської релігії, що є зрозуміле з огляду на обставини, в яких вони жили, але ми їх подивляємо за те, що вони залишилися вірними і залишилися християнами.

Перед нами тепер велике завдання - підвищити рівень релігійних знань народу. Від того треба починати.

- Як складаються відносини поміж окремими конфесіями?

- На загал поміж священиками УПЦ, УАПЦ і грекокатолицькими нема особистих конфліктів, вони разом вчилися, далі разом дружньо живуть. Може часом десь на селах бувають дрібні непорозуміння, але найчастіше тільки словесного характеру.

- Як виглядає в Україні діяльність Римокатолицької церкви?

- Якось не маємо з ними жодного контакту і то більше з політичного, як церковного огляду. Є ми [illegible] по вірі, але тісної співпраці немає. [illegible] певні делікатні питання, які тяжко [illegible]. Немає проблеми з храмами, але є багаж, що робить нас відповідальними за братів з Польщі, бо тут [illegible] церква і так само з поляками. Ті, що живуть на Україні усвідомлюють собі, що коли Польща робить щось не так своїм громадянам-українцям, то не можна ставити вимог перед урядом України.

- Яка свідомість національна поляків на Україні?

- Напевно вони більше асимільовані, як українці в Польщі. З душпастирської практики також відомо, що багато поляків стало православними і часто саме вони негативно ставилися до грекокатоликів. Чомусь вони сильно асимілювалися і не становлять жодного моноліту, як могло би часом здаватися. Вони є звичайною краплиною в морю. Зрештою нам сьогодні неймовірно багато часу з'їдають бюрократичні перешкоди і навіть нема коли зустрічатися і розмовляти з римокатоликами.

Поляки, що живуть на Західній Україні, цілковито задовільнили свої релігійні потреби в храмах, тому що ще в 1989 році, коли почався відхід від переслідування церкви, вони були легалізовані і мали статус нарівні з РПЦ і їм почала віддавати храми ще комуністична влада. На Львівщині мають вони тепер 65 костелів і більше їм не треба. Зрештою навіть Обласна рада підняла рішення, що поляки вже не дістануть ні одного храму, поки в Польщі не дадуть щось українцям.

- А співпраця з іншими національностями?

- Приходили до нас вірмени і просили, щоб взяти їх під опіку, вони навіть готові віддатися під юрисдикцію, щоб тільки мати підтримку міцнішого. Були також в нас євреї і мали ми розмову про підтримку. Вони просили допомогти в деяких моментах (наприклад перезахоронень) і ми готові дійсно сприяти у всьому доброму. Ми так наставлені, бо всі українці такі.

- Яка була реакція Західної України на події в Перемишлі?

- Реакція була однозначно негативна і затримання переказування костьолів на Україні було цього наслідком.

Переказання на катедру польського костьола сприйнялося спокійно, бо переказав його сам Папа. Це був дуже гоноровий вихід з ситуації, тим більше, що костьол переказаний не на 5 літ але навіки. Щоправда радикально настроєні кола вважають, що знову нас скривджено, але більшість вважає, що папське рішення було соломоновим рішенням.

- Якої мови вживається в Літургії в грекокатолицьких церквах?

- Всі відправи відбуваються українською мовою на перекладах покійного патріарха Йосифа. Вживати рідної мови змушував нас час, бо люди, коли почули її, розуміли, що це їх Церква. Є однак специфічні регіони, наприклад Закарпаття, де треба вживати староцерковнослов'янської мови. Робимо це з огляду на вірних мадярської, словацької чи інших національностей, які вважають себе грекокатоликами. В таких випадках вживання староцерковної мови не зачіпає національних почуттів.

Храм Св. Юра.

- Чи Церква має вже своє видавництво?

- Маємо вже окреме видавниче бюро і починаємо підготовляти до друку перші книжки. Думаємо також про газету, але це вже справа майбутнього. Поки що маємо багато проблем зі здобуттям відповідних приміщень.

За останніми даними маємо сьогодні приблизно 1500 парафій, з яких найдалі на схід сягає Бродівський деканат, деякі з парафій сягають навіть Волинської області.

- Кому належав і належить Пачаївський монастир?

- Почаїв оригінально був збудований православними. Був такий час, сімнадцяте століття і до приходу Наполеона, що володіли ним отці Василіани, пізніше він перейшов до православних і так воно залишилося.

- Ви сказали, що Церква має 1500 парафій.

- Так, і працює в них приблизно 500 - 600 священиків, хоч і цього точно не можемо визначити з огляду на зміни конфесій. Буває, що священики відходять від нас, пізніше вертають, знову відходять. То досить прикре, але щастям ситуація стабілізується.

- Чи сильний народ у своїй вірі?

- Багато людей свідомих, що є це їх батьківська віра. Ми переконували народ, що має бути одна Церква, один Христос, один голова і він це розуміє. Люди також переконалися, що коли витривали у вірі, то вибрали властиву дорогу.

- Як виглядає справа семінарії?

- Семінарія працює вже цілий рік, але також має проблеми з будинком. Від осені в Брюховичах починаємо будову цілого комплексу, який повинен заспокоювати наші проблеми. Треба одночасно відзначити, що уряд дуже нам сприяє і просить одночасно взяти під релігійну опіку дітей в школах. Звичайно, в міру можливостей робимо це.

- Які католицькі чини існують сьогодні на Україні?

- Є отці Василіани, Редемптористи і Студити. З жіночих - сестри Служебниці, Василіанки, Св. Вікентія, Йосафітки, Йосафатки, Студитки, Св. Анни, Пресвятої Родини, щось до одинадцяти чинів, які ведуть дуже інтенсивну працю в школах, садочках, а навіть і на підприємствах.

- Яка офіційна, повна назва Церкви?

- З політичних причин не пройшла назва прийнята на Синоді - Українська Католицька Церква - тому, що утотожнюється вона з католицькою латинською. Слово «греко» дуже магічне і коли б його опустити, то всі противники зараз сказали би, що то є польська церква. Тому на всіх офіційних документах, на печатках є написано Українська Грекокатолицька Церква. Мусить так залишитися, бо в іншому випадку будемо мати нездоровий козир в руках наших противників.

- Дякую за розмову.

Розмову вів Богдан Тхір

АНГЕЛИ, БАЧАЧИ УСПЕННЯ ПРЕЧИСТОЇ, ЗДИВУВАЛИСЯ, ЯК ДІВА ВОЗХОДИТЬ ІЗ ЗЕМЛІ НА НЕБО

Наш календар

СЕРПЕНЬ

1.08.1913 - Померла українська поетка Леся Українка.
1.08.1914 - Постання у Львові Головної Української Ради.
4.08.1898 - Помер галицький митрополит, кардинал Сильвестр Сембратович.
4.08.1914 - Засновано у Львові Союз Визволення України.
6.08.1657 - Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 - Помер Богдан Ігор Антонич, західньоукраїнський поет-лірик.
8.08.1819 - Народився український письменник та громадський діяч Пантелеймон Куліш.
9.08.1792 - Переселення запорожців на Кубань.
10.08.1907 - Померла українська письменниця Марко Вовчок.
14. 08. 988 - Хрещення Русі-України.
14.08.1581 - Вийшла з друку славна, т. зв. «Острозька» Біблія.
15.08.1649 - Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Зборовом.
17.08.1245 - Перемога короля Данила над мадярами.
17.08.1772 - Прилучено Галичину, після розбору Польщі, до Австрії.
18.08.1836 - Народився письменник Олександр Кониський.
20.08.1843 - Помер український письменник, батько української повісті, Григорій Квітка-Основ'яненко.
20.08.1920 - Договір у Севр коло Парижу визнав східню Галичину окремою державною територією.
21.08.1925 - Помер поет і письменник Осип Маковей.
21.08.1627 - Виданий друком перший у Києві словник української мови Памви Беринди.
25.08.1698 - Помер у Московщині гетьман Петро Дорошенко.
26.08.1757 - В Чигирині обрано гетьманом Івана Виговського.
27.08.1856 - Народився Іван Франко, письменник, літературознавець, поет, науковець і громадський діяч.
28.08.1921 - Большевики розстріляли поета Григорія Чупринку.
29.08.1940 - Помер президент ЗУНР д-р Євген Петрушевич.
30.08.1673 - Великий похід кошового Івна Сірка на Крим.
31.08.1919 - З'єднані українські війська УНР і УГА (придніпрянські і галицькі), здобули Київ.

ПРОЩА ДО СТОЧКА ВАРМІНСЬКОГО

31 серпня 1991 року відбудеться деканальна проща до Цариці Миру в Сточку Вармінським.

Торжества починаються о год. 16.00 акафістом до Пресвятої Діви Марії, під час якого буде нагода до сповіді. О год. 17.00 відбудеться торжественна Літургія.

Усіх отців і мирян сердечно запрошуємо!

ПОДЯКА

Комітет будови церкви у Мокрому сердечно дякує за грошеву допомогу усім щедрим жертводавцям:

Орехівський Андрій (Лельково)	1,2 млн. зл.
Томашевська Ольга (Вроцлав)	500 тис. зл.
Метка Володимир (Ягодне Вельке)	200 тис. зл.
Хомік Василь (Ксєнгініце)	100 тис. зл.
Глек Ева (Краків)	50 тис. зл.

Пожертви можна висилати на адресу:

Społeczny Komitet Budowy Cerkwi
Grecko-Katolickiej w Mokrem
Bank Spółdzielczy Zagórz
BDK Sanok
333632-169-138-709

Шановні Земляки!

Коли дорога вам доля рідного села, коли почуваєтеся ще його господарями - відгукніться на наш заклик.

Дорогі гломчани, улючани, добряни та всі інші, одинока існуюча на вашому терені парафія грекокатолицька в Гломчі потребує матеріальної допомоги! Ведеться ремонт церкви і розбудова парафіального дому, які завжди радо вас приймуть.

Оскільки Ви спроможні, пожертви керуйте на адресу:

Ks. Jan Łajkosz
Hłomcza 50
38-503 Mrzygłód

Підтримаймо виборчий фонд!

Виборча кампанія, її по змозі найефективніше проведення, потребують значних витрат. Кошти на них мусимо придбати ми самі - українці у Польщі. Без нашої жертвенності, зусилля, посвяти спільній справі не буде виборчої кампанії.

Виборчий блок меншостей звертається до всіх, кому не байдужа українська справа: **надсилайте і складайте пожертви на Виборчий фонд!** Кожен гріш буде для нас великою допомогою, виявом підтримки.

Вплати просимо надсилати на банковий рахунок ОУП:

Bank Gdański
I Oddział Warszawa
300009-5467-132

конче з допискою «Wybory»

Виборчий блок меншостей

Вибори '91: інформації

За всіма інформаціями, пов'язаними з виборчою кампанією до парламенту РП, просимо звертатися насамперед до уповноважених представників Виборчого комітету меншостей. Від ОУП в окремих осередках є ними:
Щецін - Генрик Колодій, Ґожів - Влкп. - Михайло Ковальський, Зелена Гора - Михайло Шафран, Лігниця - Богдан Пецушок, Вроцлав - Лев Ґаль, Горлиці - Степан Клапик, Перемишль - Богдан Сютрик, Холм - Маріуш Кавецький, Гіжицько-Венгожево - Ярослав Джурко, Володимир Бунько, Ольштин - Ігор Гривна, Ельблонг - Андрій Наконечний, Гданськ - Олег Гнатюк, Слупськ - Антін Вуйцік, Кошалін - Степан Тицький, Варшава - Юрій Рейт.

Інформації найлегше отримати в домівках

ПОДЯКА

Пану Омелянові Боднарові за подаровані книжки складаємо щиру подяку.

РЕДАКЦІЯ

Церква у Гломчі.

БЛАГОВІСТ – суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі. Редагує колегія: о. Юліан Гбур – відповідальний редактор, о. Богдан Панчак, Любомира Тхір, Дарій Гаврилець – технічна редакція. Постійна співпраця – Богдан Тхір.
Адреса редакції: ul. Chopina 17, 11-220 Górowo Iławeckie.
SPP B-ce z-d Sępopol z263/91 n.2800